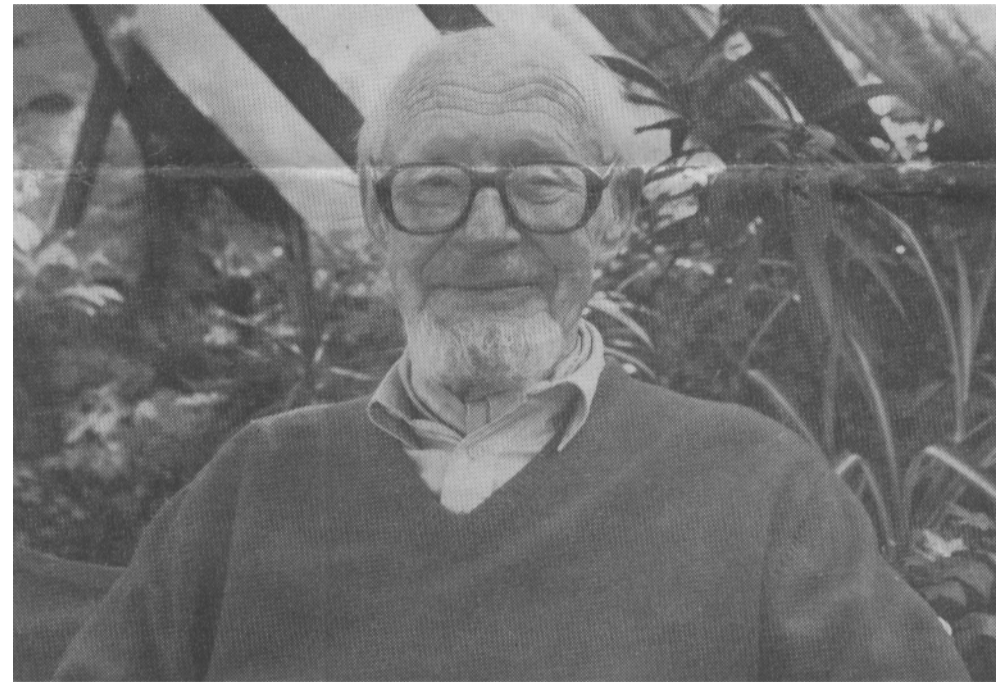

Oplevede fattigdom og blev socialinspektør

Jørgen Jonsen, der i sit job som socialinspektør i Horsens høstede både blomster og øretæver, fylder 85 år

Jørgen Jonsen: - Jeg kom til Horsens med tog og stod ud på den forkerte side på banegården, så jeg havnede i en grøft.

Tekst: Paul Nielsen
Foto: Lars Juul

Det har intet at gøre med et krigerisk sind, at Horsens' tidligere socialinspektør Jørgen Jonsen er i besiddelse af en meget omfattende våbensamling. Det er lutter samleobjekter, og han har våbentilladelse.

Jørgen Jonsen, der på søndag fylder 85 år, har altid været kendt for sit gode humør, og det har hjulpet ham igenem mange af de ikke altid lige behagelige situationer, der kunne opstå under hans 36 år lange gerning som socialinspektør.

Når det er sagt, er det værd at understrege, at han bestemt ikke lod sig føre med af strømmen. Han erkender blankt, at han ind imellem i arbejdet har været bevidst provokerende. Det gav hen ad vejen nogle øretæver, og i hans spændende hule i kælderens, hvor der er stoppet til med minder, kan man bl. a. finde en spiseseddel fra Horsens Folkeblad. »Socialinspektør får svar på tiltale«, står der.

Mange tanker spildt

Og det med provokationer: - Jo, siger Jørgen Jonsen, det var nødvendigt at overdribe tingene en smule for at blive hørt, og jeg tog det som en kompliment, da en journalist kaldte mig »socialinspektørernes enfant terrible«. Det kan jo ikke nytte at tænke en masse gode tanker, hvis de ikke kommer frem. Alt for mange gode tanker er blevet spildt på gulvet.

Jørgen Jonsen var den første jurist i Danmark, der bevidst søgte ind i en gerning i »forsørgelsesvæsenet«, og det var der en god baggrund for. De første 30 år af hans liv tilbragte han i en lejlighed i en sidegade til Nørrebro Runddel i København. Hans far, der oprindeligt var landmand på Lolland, var ansat i politiet og nåede at blive stationsleder. Det var ham, der opfordrede Jørgen Jonsen til at blive jurist. Det ville han nemlig gerne selv have været.

Virkelig fattigdom

- Mor var medlem af menighedsrådet, og hun tog mig meget med rundt. Dengang var

der virkelig fattigdom. Jeg har set mange familier blive sat på gaden. Jeg har også overværet en fødsel, hvor barnet blev lagt ned i en kommodeskuffe. I en lille lejlighed blev spisebordet for natten vendt om, og så var der sengeplads til to børn. Det var den sociale side, som fangede mig, fortæller Jonsen.

Interessen blev ikke mindre af, at en af mine skolekammerater var søn af justitsminister K. K. Steincke. Men eller anden grund satte Steincke pris på mig, og da han skrev alle sine notater til den kommende socialreform i forbindelse med Kanslergade-forliget i 1933, diskuterede han bl. a. med mig om, hvordan »man« fornemmede det. Det skete jævnlige, at han stillede spørgsmålet: »Nå, unge mand, hvad mener man så om det?« Det blev efterfulgt af en diskussion, jeg lærte meget af.

Ønskeliste

- Et halvt år tørleg tog min juridiske embedseksamen. skrev jeg en liste over de stillinger, jeg kunne tænke mig at søge.

- Den første stilling var som sekretær i Københavns Overpræsidium. Men så fik jeg øje på en annonce om, at Horsens søgte en socialinspektør. Det lød som en spændende udfordring, rent bortset fra at jeg kunne opnå en højere løn, end jeg efter mange år kunne tjene i København. Sammen med fire-fem andre blev jeg kaldt til samtale med borgmester J. Chr. Juliussen, kasse- og regnskabsudvalget og socialudvalget.

Diæter og en cigar

- Jeg kom til Horsens med : og og stod ud på den forkerte side på banegården, så jeg havnede i en grøft. Og der var

bælgravende mørkt fra banegården til rådhuset. Husk på, det var i 1941, altså under besættelsen. - Et af de første spørgsmål ved samtalen lød: »Har De børn?« »Nej«, svarede jeg, »men jeg har et på vej«. Juliussen spurgte mig også, hvad jeg ville gøre, hvis der kom en, der ville have hjælp. Det talte jeg længe med ham om. Enden på samtalen blev, at jeg fik rejsediæter og en kommunal cigar. Jeg rejste hjem, og nogle dage senere fik jeg telefonisk besked på, at jeg havde fået jobbet.

- Forinden havde jeg læst mig til en hel del om Horsens. Ifølge Statistisk Årbog var det landets næstfattigste by - efter Nakskov. Faktisk var byrådet under en form for administration. Det betød, at flertallet skulle sikre sig fuld tilslutning fra byrådets øvrige partier, når der var tale om bevillinger af stort format. Byen havde været igenem nogle arbejdsløshedsår. Mine tanker var: - Det er lige noget for mig. Her ligger udfordringer, der giver mig noget at rive i.

Syv om et skrivebord

- Fra starten fandt jeg mig godt tilpas i Horsens. Jeg fik mange af de ting, jeg filosoferede over, igennem, selvom der sommetider var modstand. Det er den slags, man skal indrette sig på. På socialkontoret var der trange forhold. Der var to skriveborde. Jeg havde det ene. Det andet var syv-otte medarbejdere fælles om. Det var dog et forhold, jeg fik rettet på. Også sådan at hver enkelt fik sin private skuffe med egen nøgle.

- Mange vanskeligheder under besættelsesårene?

- Ja, men også udfordringer. Et af de store problemer i byen var de mange mindreårige pigers omgang med tyske sol-

dater. Det var forhold, som rystede mange. For at søge at redde nogle fra undergravning af helbred og moral henvendte jeg mig på børneværnets vegne til politimesteren med henstilling om at indføre spærretid for mindreårige, således at bestående restaurationsforbud for børn under 18 år udstrakte til, at de samme aldersklasser ikke måtte færdes på offentlig gade og vej efter et bestemt klokkeslet om aftenen. Forslaget blev vel modtaget, gik for en tid i sig selv, fordi tyskerne gennemførte total spærretid i Horsens, men det blev gennemført, da spærretiden ophørte.

Baciller og føl

- At jeg blev chef for socialtjenesten, betød, at jeg, hver gang der var luftalarm, måtte cykle til socialkontoret på Fabrikvej. Samtidig ankom der en snes CB'ere (en slags hjælpetjeneste under civilbeskyttelsen). Der var udarbejdet store planer, som bl. a. omfattede evakuering, bespisning af hele byen i en given situation osv. Planen var udarbejdet sammen med luftværnssekretæren, kaptajn Chr. Malling. Mine CB'ere kaldtes baciller, politiets hed føl og brandvæsenets kyllinger.

- Da tyskerne nedlagde politiet den 19. september 1944, blev jeg leder af politimesterens oprindelige øvrighedsforretninger så som skilsmisser, adoptioner, kørekort, næringsbrev og meget andet. Det levede op til det, jeg havde forment fra starten: at sætte noget i gang, så folk var glade for det. Det var også på de tider, hvor de gamle pensionister, der søgte aldersrente, mødte op på kontoret i blankpudsede træsko, som de satte uden for døren.

- Trods 40'ernes trængsler varder alligevel en vis selvbe-

vidsthed hos befolkningen. Evnen til at formulere sig voksende. Det samme gjorde foreningslivet, og vi arbejdede på rimelige pensioner til de ældre. Når jeg ser tilbage, var det yderst lidt, de krævede, og de var meget taknemlige selv over for små reelle avancer i tilskudene. I dag eksisterer der også en vis form for fattigdom, men jeg mener ikke, at den er af egentlig økonomisk karakter.

Rejser meget

- Og så holdt De den 1. april 1977?

- Ja, det var noget, jeg havde forberedt i god tid. Det første, jeg gjorde, var at tage til Rumænien. Jeg ville studere de kure, man havde mod skrøbeligheder. Det var en forebyggende foranstaltning. Senere kørte vi i nogle år på flere måneder lange campingture til især Skotland, og det var spændende at være ude så lang tid. Min kone og jeg holder stadig af at rejse og har været både på Sri Lanka, i Nepal, Hongkong og flere afrikanske lande. Vi gør det ikke mere, fordi der er opstået visse alderdomsskavanker.

- Vi ligger dog ikke på den lade side. Bl. a. har vi meldt os ind i den lille forening A3A - Akademiet for den tredje Alder. Vi laver grupper og holder møder. Emnerne for debatterne har været mange, og i øjeblikket har vi såmænd filosofen Friedrich Nietzsche på programmet.

- Jeg bruger også meget tid på min våbensamling, der blev grundlagt i 30'erne. Jeg vil gerne have orientalske våben og våben, der ser ud til at have været brugt. Jeg søger oplysning om hvert enkelt våben, og det er lærerigt.

Totempæl i haven

- Jeg har ikke kedet mig et sekund, siden jeg stoppede som socialinspektør. Jeg har hulen i kælderens, hvor der er masser af spændende ting at beskæftige sig med. I huset her i Højlundsgade 21 ordner min kone og jeg tingene sammen. Vi hjælper hinanden med madlavningen, dvs. hun laver maden, og jeg vasker op. Vi har også en dejlig have, og her har jeg fået lavet et af træerne om til en farvestrålende totempæl. Det er en 12 års dreng, der har malet motiverne efter min anvisning. Vores havestue er et kapitel for sig selv og et fint sted at opholde sig. Der er masser af planter, for jeg har heldigvis en kone med grønne fingre, siger Jørgen Jonsen.

Jørgen Jonsen har på mange måder øvet indflydelse på Horsens. Det glemmes ikke og vil nok blive udtrykt i mange gratulanter den 18. oktober, når der er åbent hus kl. 13.00-15.00 i hjemmet Højlundsgade 21.